

Posudek oponenta

Diplomand Lubomír Žáček podal na Katedře filosofie a patrologie Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v akademickém roce 2016 / 2017 diplomovou práci s názvem *Milosrdenství v díle Klementa Alexandrijského*. Vedoucím práce je mgr. Vít Hušek, Th. D.

Práce má 100 stran, 214 759 znaků a je členěna do tří bohatě rozvinutých kapitol.

V kapitole první *Základní uvedení do tématu milosrdenství* jsme seznámeni s vymezením pojmu milosrdenství, a to jak etymologicky, tak s jeho užitím v bibli Starého a Nového zákona a stručně i v dějinách. V podkapitole 1.4 se autor věnuje Božímu milosrdenství jakožto základní Boží vlastnosti, všímá si mimo jiné vztahů milosrdenství a spravedlnosti, svátosti milosrdenství (pokání), Boží soucitnosti a zajímavě neopomíjí ani otázky teodiceie – nespravedlivému utrpení. V následné podkapitole pak zrcadlově promýšlí milosrdenství lidské (1.5), to vnímá biblickým prismalem jako následování Boha a analyzuje projevy lidského milosrdenství – lásku, zejména k nepřítelům, odpuštění a soucit s chudými.

Druhá kapitola je věnována Klementovi Alexandrijskému, jeho životu v kontextu doby, základním východiskům jeho myšlení, zejména vztahu k řeckému filosofickému odkazu, specifikům jeho vyjadřování a stručně představuje jeho literární odkaz. Je zcela jasně vidět, že se kolega Žáček s Klementem seznámil zcela osobně, jeho úvahy a závěry z této zkušenosti vyvěrají.

Kapitola třetí *Milosrdenství v Klementově díle* je kapitolou zásadní, odpovídající zadání diplomové práce. Diplomand postupuje podobně jako v kapitole první. Sleduje nejprve Klementovy texty vztahující se k Božímu milosrdenství (3.1), aby pak mohl sledovat jeho odrazy v milosrdenství lidském (3.2). Boží milosrdenství se vyjevuje především v odpuštění, ale také v jeho soucitu. Velmi zasvěceně se pouští i do úvah o Božím milosrdenství a spravedlnosti. A opět se na vyšší úrovni v kontextu Klementových textů objevují úvahy o nespravedlivém utrpení a jeho smyslu. Lidské milosrdenství chápe Klement především jako připodobňování Bohu. Diplomand si poté všímá základních Klementových teologických a spirituálních důrazů jako jsou víra, poznání (gnosis), apatheia, uměřenost, zdrženlivost, zbožnost a láska, které jsou znaky pravého křesťana – gnostika. V nich se zračí aspekty milosrdenství: odpuštění a soucit.

Diplomová práce Lubomíra Žáčka vykazuje snahu skloubit několik hledisek, filosofické, biblické a patrologické. Podařilo se. Po metodologické stránce je velmi dobře vystavěna. V soustředných kruzích se analyzují aspekty Božího a lidského milosrdenství. Diplomová

práce také naznačuje nadějněho badatele. Vychází z vlastních zdrojů četby a úvah, je tedy originální, nejde o kompilaci. Nezanedbatelné je i zjištění o krásné jazykové úrovni a gramatické pečlivosti.

Kritické poznámky mohou být jen marginální. Třeba parafráze Mk 10, 45 mluví o výkupném za „mnoho lidí“ (s. 45). To mění význam biblického textu, kde za „mnohé“, rozuměj spíše za všechny. Odkazy na církevní otce s. 34n. nejsou uvedeny. Práci by jistě okrášlila i bohatší literatura, třeba i cizojazyčná.

Přes tyto marginální nedostatky diplomovou práci hodnotím známkou výborně či A a doporučuji k obhajobě.

Václav Ventura

Doc. ThDr. Václav Ventura, Th.D.
28.4.2017